

Seksuaalinen kaltoinkohtelu

Julkaistu 30.10.2017

Seksuaalisella kaltoinkohtelulla tarkoitetaan kaikkia seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja koskemattomuutta loukkaavia tekoja ja tilanteita. Kaikissa seksuaalisen kaltoinkohtelun tilanteissa vastuu on aina tekijällä. Seksuaalista kaltoinkohtelut ovat esimerkiksi häirintä, ahdistelu, hyväksikäyttö, johdattelu, painostaminen ja pakottaminen seksuaaliseen tekoon, raiskaus sekä edellisten tilanteiden yritys.

Seksuaalisesta kaltoinkohtelusta käytetään myös käsitteitä seksuaalinen väkivalta, seksuaaliväkivalta ja seksuaalisuutta loukkaava väkivalta. Lainsäädännön näkökulmasta puhutaan seksuaalirikoksista. Seksuaalisen kaltoinkohtelun tilanteet ovat moninaisia ja vaikka kaltoinkohteleva ja hyväksikäyttävä kokemus ei täyttäisi rikoksen tunnusmerkkejä, voi kokemus olla haavoittava ja jokaisella kaltoinkohtelua kohdanneella on oikeus saada tukea kokemuksesta toipumiseen.

Seksuaalista kaltoinkohtelua voi kohdata kuka tahansa iästä, sukupuolesta ja seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta. Usein seksuaalista kaltoinkohtelua kohdantanut tekijä ovat toisilleen tuttuja tai tutustumisvaiheessa, ja kaltoinkohtelu tapahtuu sitä kohdanneen tavallisissa toimintaympäristöissä. Kaltoinkohtelu voi olla kertaluonteista tai toistuvaa pitkänkin ajanjakson kuluessa. Riippumatta tilanteesta ei minkäänlainen kaltoinkohtelu tai toisen ihmisen tilanteen hyväksikäyttö ole koskaan hyväksyttävää. Mikään kaltoinkohtelua kohdanneen omassa toiminnassa ei oikeuta seksuaaliseen kaltoinkohteluun tai hyväksikäyttöön, vaan vastuu kaltoinkohtelusta on aina yksiselitteisesti tekijän.

Seksuaalinen kaltoinkohtelu voi kietoutua monin tavoin päihteiden käyttöön. Päihteiden käyttö lisää riskiä kohdata seksuaalista kaltoinkohtelua ja toisaalta päihteiden käytön taustalla saattaa olla seksuaalisen kaltoinkohtelun kokemuksia. Vaikka kokemuksista puhuminen voi olla erityisen vaikeaa päihteiden aktiivikäyttäjille, on jokaisella yhtäläinen oikeus koskemattomuuteen ja tukipalveluihin elämäntilanteesta riippumatta.

Vaikutukset

Seksuaalisen kaltoinkohtelun vaikutukset ovat aina yksilöllisiä. Useille kokemus on erittäin haavoittava, koska kaltoinkohtelu kohdistuu ihmisen herkimpään alueeseen, seksuaalisuuteen. Usein seksuaalisuutta loukkaavilla kokemuksilla on pitkäkestoisia vaikutuksia kaltoinkohtelua kokeneelle ja hänen läheisilleen.

Seksuaalinen kaltoinkohtelu traumaattisena kokemuksena vaikuttaa turvallisuudentunteeseen, ihmisen persoonaan sekä käsitykseen itsestä ja muista. Oman elämänhallinnan menettämisen tunne saattaa aiheuttaa häpeää, pelkoa, turvattomuutta ja epäluottamusta muihin ihmisiin. Aiemmat käsittelemättömät kokemukset voivat aiheuttaa stressitilan, joka voi vaikeuttaa omista rajoista kiinni pitämistä.

Seksuaalisen kaltoinkohtelun vaikutukset voivat olla pitkäkestoisia. Yleisimpiä oireita ovat traumaperäiset stressihäiriöt, masennus, ahdistuneisuus, pelkotilat, paniikkihäiriö, itsetuhoisuus, syömishäiriöt ja päihteiden käyttö. On normaalia, että traumaattiset ja kaltoinkohtelevat kokemukset vaikuttavat omaan kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Toipuminen

Kaikista seksuaalisen kaltoinkohtelun kokemuksista voi selvitä. On tavallista, että seksuaalista kaltoinkohtelua ei pysty käsittelemään heti tapahtuneen jälkeen, eikä tilannetta aina tunnisteta kaltoinkohteluksi. Myös häpeän ja syyllisyyden tunteet voivat vaikeuttaa avun hakemista.

On ymmärrettävää, että moni pyrkii unohtamaan tapahtuneen tai välttämään asian käsittelyä. Unohtamisyritykset, kieltäminen ja välttäminen usein kuitenkin hidastavat toipumista, sillä seksuaalinen kaltoinkohtelu traumaattisena kokemuksena vaatii kokemuksen käsittelyä. Useimmiten tähän tarvitaan ammattilaisten apua.

Tuen hakeminen kaltoinkohtelun kokemukseen on tärkeää. Kokemusten kanssa ei tarvitse jäädä yksin. Toipuminen saattaa ottaa aikansa, mutta se on jokaiselle mahdollista.

Mistä apua?

Raiskauskeskus Tukinainen: Tukea raiskatuksi ja hyväksikäytetyksi joutuneille ja heidän läheisilleen. Kriisipäivystys p.

0800-97899, ma-pe klo 9-15, la-su klo 15-21, pyhinä ja niiden aattoina klo 15-21.

Usva-hanke : Tukea seksuaalisen kaltoinkohtelun kokemuksiin päihdemaailmassa eläville pääkaupunkiseudulla.

Ilona Mäki

Projektipäällikkö, Exit ry

link

> Lähteet

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/aggressiivisuus-ja-vakivalta/seksuaalinen-kaltoinkohtelu>